

Kan injektion med antibiotika droppes ved yverbetændelse?

SIDE 2

Giv din grovfoderproduktion et servicetjek

SIDE 2

Vælg den rigtige kødkvægstyr til krydsning

SIDE 3

Heine og Michael Kuhr.
Foto: SEGES.

Klimavenlig produktion og plus på bundlinjen går hånd i hånd på Kuhr Hedegård

Klimavenlig mælkeproduktion er vigtig for erhvervets omdømme og eksistensberettigelse. Men mange energi- og miljøvenlige tiltag er også en fordel for bundlinjen, konstaterer ejerne af Kuhr Hedegård.

"Klimavenlig produktion er jo bare et moderne ord for at gøre tingene så rationelt og energibesparende som muligt."

Sådan lyder det konstatende fra mælkeproducent Heine Kuhr, der sammen med sin bror Michael og deres far driver Kuhr Hedegård ved Rødkærsbro. Gården omfatter 600 Dansk Holstein, opfedning af de ca. 400 kalve, som driften giver, et biogasanlæg og tre vindmøller.

Og rationel og energibesparende er driften af Kuhr Hedegård. I en sådan grad, at den, ifølge Heine ud fra Arlas klimatjek, ligger som en af de bedrifter med det laveste klimaaftryk i landet. Og selvom de – som bror Michael udtrykker det – ikke går rundt og svinger en grøn klimahat hele dagen, så er de både glade og stolte over at have en klimavenlig produktion.

"Selvfølgelig skal vi være klimateffektive i forhold til det, vi producerer. Klimadagsordenen er kommet for at blive, og jeg er da blevet meget opmærksom på vores 'licence to produce'. Hvis vi ikke tager hensyn til vores omgivelser, bliver vores muligheder for at producere mere besværlige. Og der er mange energi- og miljøvenlige tiltag, der også er en fordel for vores bundlinje," forklarer Heine.

Automatisk foderanlæg og høj fodereffektivitet

Med en høj fodereffektivitet får man højt output for mindre input. På Kuhr Hedegård er køerne derfor inddelt i tre hold: Nykælvere, højtydende og lavtydende.

"Med automatisk fodersystem, som udfodrer tre forskellige rationer, kan vi ramme køernes behov

"Selvfølgelig skal vi være klimateffektive i forhold til det, vi producerer. Klimadagsordenen er kommet for at blive, og jeg er da blevet meget opmærksom på vores 'licence to produce'.

Mælkeproducent
Heine Kuhr

meget nøjagtigt," forklarer Heine.

Og netop det differentierede energiniveau giver en høj fodereffektivitet, nemlig godt 100 pct. Det automatiske foderanlæg bidrager desuden med en væsentlig energibesparelse, fordi der ikke går diesel til at blande foder.

Energieffektivt malkeanlæg

I malkestalden er et energitunt, gammelt system skiftet ud med mere nutidige frekvensstyrede vacuum-pumper.

"Vi skiftede det faktisk, før det gamle var slidt ned, fordi vi kunne søge miljøteknologipuljen," fortæller Heine og tilføjer, at de fik 40 pct. i tilskud.

"Mange af de ting, vi har gjort, har været for at spare omkostninger. Det har været med til at skubbe mange overvejelser igennem. Og i forhold til klima har det været win-win," forklarer han.

Jordfordeling og reduceret jordbearbejdning

På Kuhr Hedegård varetager de selv al markarbejdet.

"På den måde er vi sikre på, at vi kan få gjort tingene på det rigtige tidspunkt, så vi opnår det bedst mulige grovfoder, som

jo bidrager til den høje fodereffektivitet," forklarer Michael.

"Vi er desuden i gang med at opjustere omfanget af reduceret jordbearbejdning. Det betyder, at vi bruger mindre brændstof," tilføjer han.

De to brødre har også arbejdet på at opnå en bedre jordfordeling med naboerne, fordi en hensigtsmæssig arrangering ligeledes har stor betydning for dieselforbruget.

Eget biogasanlæg

Bedriften har eget biogasanlæg. Og det giver ifølge Michael rigtig god mening.

"Jeg synes, der er god synergi i biogasanlæg og mælkeproduktion. Koen har udnyttet noget af energien i foderet, men der er masser af energi tilbage i det tunge omsættelige," forklarer han.

Biomassen skal ikke køres til og fra, og anlægget har derfor ikke så stor transportbelastning, som de større fællesanlæg. Sammenlagt afleverer bedriften mere energi, end den forbruger.

"Andre køber altså vores grønne strøm, som så ikke skal produceres fossilt andre steder," forklarer Heine.

Han tilføjer at biogasanlægget er etableret ud fra et økonomisk incitament, men at det også føles godt, at det gavner klimaet.

"Jeg er da stolt over at kunne fortælle den historie," smiler han.

Alt i alt er de to omkostningsbevidste brødre stolte over deres klimavenlige produktion.

"Det hænger jo sammen. Det giver både positiv omtale og bedre økonomi," konstaterer Michael. "Og vi ville jo ikke have det godt med ikke at behandle vores klode ordentligt," slutter han.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Er injektion med antibiotika i kroppen overflødig ved yverbetændelse?

Det meste antibiotika til køer bruges til injektion ved yverbetændelse. Men hvis tuberne i yveret er tilstrækkeligt, kan der spares meget antibiotika. Det undersøges nu af forskere.

Mens tuberne til patterne hurtigt giver en høj koncentration i yveret, er det kun en ret lille del af det, som injiceres i kroppen, der når derud. Foto: SEGES.

Milde og moderate tilfælde af yverbetændelse behandles typisk med penicillin i yveret, suppleret med en indsprøjtning med penicillin i kroppen. Og da størstedelen af antibiotikaforbruget til kvæg går til behandling af yverbetændelse, udgør den del, som sprøjtes i koens krop, en stor del. Men er det overhovedet nødvendigt at supplere med antibiotika i kroppen ved milde og moderate yverbetændelser? Det spørgsmål er forskere ved Københavns Universitet i samarbejde med SEGES netop gået i gang med at finde svar på.

"Netop fordi hovedparten af antibiotikaforbruget til kvæg går til behandling af yverbetændelse, er det også her vi kan rykke noget, hvis forbruget skal ned," forklarer forsker ved Københavns Universitet Line Svennesen, som står i spidsen for undersøgelsen.

Men faktisk er supplementet i kroppen ifølge forskeren ikke velbegrunder i den eksisterende literatur.

"Langt de fleste bakterier, der er årsag til yverbetændelse, findes i mælken. Derfor er det her, der er brug for en høj koncentration af antibiotika. Og mens tuberne hurtigt giver en høj koncentration i yveret, er det kun en ret lille del af det, som injiceres i kroppen, der når derud. Derfor burde tuberne være tilstrækkeligt. Og kan vi droppe injektionerne, vil det spare meget antibiotika," forklarer Line Svennesen.

En gruppe får injektion – en anden ikke

Line Svennesen og hendes kolleger er i øjeblikket ved at indsamle data fra mælkeproducenter, som har sagt ja til at deltage i undersøgelsen. Der skal

i alt undersøges ca. 600 tilfælde af køer med mild til moderat klinisk yverbetændelse. Det vil sige med klatter i mælken, evt. let hævet yver, men ingen feber. Køerne inddeles i to behandlingsgrupper på hver 300. Den ene gruppe behandles med tuber i tre dage og smertestillende medicin, den anden gruppe får samme behandling plus injektion i tre dage. Der følges op med dyrkning af mælkeprøve efter 14 og 21 dage efter endt behandling.

Line Svennesen er spændt på resultatet.

"Jeg håber, at helbredsrateen er lige god i begge grupper, så injektion viser sig at være overflødig."

Om hun får ret, vil vise sig i løbet af det næste halvandet til to år, hvor resultatet vil være klart.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Giv grovfoderproduktionen et servicetjek

Hvorvidt den bedste forretning er at klare grovfoderproduktionen selv eller lade maskinstationen klare arbejdet, er specifikt for bedriften, men ikke statisk. Med jævne mellemrum bør du give din grovfoderproduktion et servicetjek og få regnet på det.

Kan det sænke bedriftens maskin- og arbejdskraftskostninger at overlade flere opgaver til maskinstationen? Det afhænger i høj grad af specifikke forhold på bedriften. Erhvervsøkonomerne på SEGES har analyseret maskinøkonomien i grovfoderproduktionen på baggrund af driftsgrensanalyserne for 2018, men der er ikke fundet nogen entydig sammenhæng mellem køb af maskinstationsydelse og fremstillingsprisen på grovfoder.

Langt de fleste bedrifter har brugt maskinstationen til at udføre ca. halvdelen af arbejdet med dyrkning af grovfoder, og det er ikke nødvendigvis en god forretning. Undersøgelsen viser, at de bedrifter, der har valgt at udlicitere hele markdriften, eller har valgt at gøre det hele med egen maskinpark som gennemsnit har lavere omkostninger end dem, som deler opgaverne mellem sig selv og maskinstationen. Når man dykker længere ned i tallene, viser analysen dog ikke nogen entydig sammenhæng mellem fremstillingspris og fordeling af arbejdet mellem brug af egne maskiner og maskinstationen. Der findes derfor ikke noget enkelt råd for en lige vej til billigere grovfoder.

Læg en strategi – og følg den

Derfor handler det om med jævne mellemrum at lave et servicetjek på grovfoderproduktionen. Få

lavet en maskinanalyse og regn tingene grundigt igennem. Hertil kommer en vurdering af, om det for bedriften er en god løsning at udlicitere flere opgaver til maskinstation. Det kræver en gennemgang af de driftsspecifikke forhold, som bl.a. omfatter omkostningsniveau for de opgaver, bedriften udfører med egne maskiner og muligt mandskab, egen maskinparks alder og stand, tid til rådighed for markarbejde, kvalitet i det udførte arbejde, prioritering af at kunne løse opgaver i marken med egne maskiner rettidigt og ikke forringe fokus i stalden samt udviklingstanker i øvrigt for bedriften. Der er ingen tvivl om, at de bedrifter, som har de laveste omkostninger til dyrkning af grovfoder, er dem, som på forhånd har sat sig grundigt ind i tingene og har lagt en strategi som følges.

/ PETER HVID LAURSEN, SEGES

KØDKVÆG ER IKKE BARE KØDKVÆG

Træf det rigtige valg

Tag aktivt stilling til, præcis hvilken kalv du vil lave, og hvilke udfordringer krydsning med kødkvæg skal afhjælpe i din besætning, lyder det fra Task Force Kalve.

Kødkvægskrydsninger eller ej er ikke et spørgsmål længere. Men for at få det bedst mulige udbytte af krydsningsvalget, er der væsentlige spørgsmål at tage stilling til: Hvor meget kødkvæg? På hvilke køer? Konssorteret eller ej? Og hvilke egenskaber er det præcist, krydsningstypen skal føre med sig?

Tyre specielt til krydsning på malkekøer

Forbruget af kødkvægssæd er på få år steget fra næsten 0 til over 225.000 doser årligt. Og området er i rivende udvikling, fortæller rådgivningschef Lisbet Holm, VikingDanmark.

"Engang var det primært kødkvægstyre, vi havde 'til overs', vi brugte til krydsning med malkekvæg, men sådan er det slet ikke længere. Vi avler tyre, der er helt specialiserede til krydsning med malkekvæg," fortæller hun.

Ønsker du primært masser af tilvækst, skal du vælge tyre fra den intensive linje til krydsning. Er lette kælvninger og robuste dyr vigtigere, er tyre fra den ekstensive linje bedst. Foto: SEGES

VikingDanmark arbejder med en ekstensiv og en intensiv kødkvægslinje til krydsning med lidt forskellige avlsmål.

"Hvilken krydsningstype, der er mest egnet, er meget besætningsspecifik og afhænger i høj grad af prioritering af fødselsegenskaber, produktionsform og slagtealder. Det er derfor afgørende med en god dialog mellem mælkeproducent og slagtekalveproducent, så der opnås en fælles strategi," lyder det fra Lisbet Holm.

/ LONE SYLVEST SØGAAARD, SEGES

AVLSMÅL GENERELT FOR KØDKVÆG TIL KRYDSNING:

- Lette kælvninger
- Høj kalveoverlevelse
- Høj kalvesundhed (indeks på vej)
- Høj tilvækst

Intensiv kødkvægslinje:

- Kombination af lette kælvninger samtidig med høj tilvækst

Ekstensiv kødkvægslinje:

- Endnu lettere kælvninger – stadig i kombination med høj tilvækst

HUSK AT FRAKOBLE STØD I MALKEROBOTTER

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det jævnfør Lov om hold af malkekøer ikke er tilladt at anvende stødgivende aggregater til at styre kreaturers adfærd. Det gælder således også i malkeroboter, hvor det ikke er tilladt at give koen stød for at motivere den til at forlade malkerobotten. Tilsvarende gælder for kodrivere.

/ VIBEKE FLADKJÆR NIELSEN, SEGES

Derfor kan dine efterafgrøder være gode for både miljø og klima

Efterafgrøderne reducerer ikke kun kvælstofudvaskningen. Også klimaet kan drage fordel af dem, fordi de lagrer kulstof i jorden. Men det kræver tidlig såning med god såteknik.

Stigende miljøkrav har medført øget krav til efterafgrøder i 2020 og 2021. Dermed er kravene nu oppe på at omfatte omkring 600.000 ha. Det er det største efterafgrødekrav nogensinde. Formålet med efterafgrøderne er at reducere kvælstofudvaskningen og dermed mindske udledningen af kvælstof til vores vandmiljø. Men efterafgrøder har også potentiale til at bidrage med positive effekter på klimaet. Det skyldes blandt andet, at efterafgrøderne tilfører ekstra input af plantemateriale, som fører til øget lagring af kulstof i jorden. Lagringen af kulstof er godt for klimaet, fordi det kulstof, som bindes, dermed ikke indgår i dannelsen af drivhusgas i form af CO₂.

En anden fordel ved kulstoflagringen er i øvrigt, at jorden i sig selv også bliver sundere, fordi jorden holder bedre på næringsstofferne, jo højere kulstofindholdet er, og jordstrukturen forbedres.

Klimaeffekten går ofte tabt

Hvor meget kulstof efterafgrøderne lagrer, afhænger af flere forhold. Det vil både variere

En veletableret efterafgrøde af almindelig rajgræs 16. september. Efterafgrøden er sået i fire såspor med slæbeskær og med dybdestyring og trykhjul monteret på en radrenser. Foto: SEGES.

imellem arter, tidspunkt og metode for etablering, jordtyper, jordfrugtbarhed og ikke mindst vejret i etableringsperioden. Men faktisk mangler vi mere præcis viden om, hvor stor efterafgrødernes kulstofproduktion er i praksis på markerne. For at opnå så stor en kulstoflagring som muligt er det vigtigt at få sået efterafgrøderne så tidligt som muligt med en god såteknik. Vi ved dog, at mange

sår efterafgrøder efter høst af hovedafgrøden, og at det i mange tilfælde sker så sent, at plantemassen er beskeden og dermed også kulstoflagringen. Også etablering af græs som efterafgrøde i majs sker ofte for sent og ikke med optimalt såudstyr.

Sådan kan du opnå klimaeffekten

Til at etablere græs i majs er radsåning en god og sikker metode. Her sikrer et trykhjul en ensartet og præcis sådybde, og jorden klemmes til omkring frøene, så de har kontakt med fast jord. Såtidspunktet vil afhænge af typen af græs, men efterafgrøden skal være spiret godt frem, før majsen lukker rækkerne i begyndelsen af juli. Omvendt må efterafgrøden ikke blive så kraftig, at majsen generes.

Græs som efterafgrøde kan også etableres i korn. Her er udlæg af græs i vårbyg om foråret normalt en sikker metode, og relevant hvor man har vårbyg efter vårbyg.

En anden mulighed er at så efterafgrøder lige før eller efter høst af korn. Fordelen ved at så efterafgrøderne før høst er, at de etableres tidligt, og at man ikke har bøv! med efterafgrøderne i høstperioden. Etableres efterafgrøden efter høst, er det vigtigt, at den sås tidligt. Jo før den sås, jo større plantemasse og dermed kulstoflagring vil man opnå.

LÆS MERE om etablering af efterafgrøder på landbrugsinfo.dk

/ NANNA HELLUM KRISTENSEN, SEGES

Har din vognmand rengjort bilen?

Transport af dyr kan flytte smitte fra besætning til besætning. Derfor gennemfører Fødevarestyrelsen en kontrolkampagne om rengøring af transportmidler til kvæg og svin.

Når vognmanden henter dyr til slagtning – eller kalve til slagtekalveproducenten – er der en risiko for at bringe smitte med ind på din bedrift. Samtidig kører der dagligt transporter med levende kvæg frem og tilbage over grænsen. For at minimere smittespredning af alvorlige sygdomme hos både kvæg og svin gennemfører Fødevarestyrelsen en kontrolkampagne fra september 2020 til april 2021. Kontrollen vil bestå af en fysisk kontrol af bilerne – både dem, der kører indenrigs, og dem, der krydser grænsen. De vil blive kontrolleret for synligt snavs og skriftlig dokumentation for rengøring og desinfektion. Kontrollen vil foregå på slagterier, samlesteder og ved rengørings- og desinfektionspladserne i Padborg og Nakskov.

Du kan selv hjælpe til

Hver eneste transport af svin og kvæg skal afsluttes med vask og desinfektion af bilen. Derfor skal den være ren, hvis den ankommer til din ejendom uden dyr. Desuden har Landbrug & Fødevarer for år tilbage indført DANISH Transport Standard, som er en frivillig ordning, der skal sikre, at transporter, der krydser grænsen, er tilstrækkeligt rengjorte og desinficerede, samt at en eventuel karantænetid overholdes. Brug derfor kun DANISH-godkendte eksportører/transportører ved eksport af dyr. Hvis en transport har været i udlandet inden afhentning af dyr i din besætning, kan du tjekke køretøjets desinfektionsstatus og karantænetid på tjekvogn.dk.

/ LARS PEDERSEN, SEGES

BLIV BLANDT DE BEDSTE LANDMÆND – deltag i workshop

TOP 2-landmandens gennemsnitlige bundlinje er næsten syv gange bedre end TOP 15. Tilmeld din erfagruppe en workshop i efteråret, og lær af de bedste.

I 2017 afdækkede SEGES, hvem landets 2 pct. dygtigste landmænd var, målt på økonomisk afkast og robusthed, og hvad de har gjort for at skabe vækst. Denne viden blev sat i arbejde hos 14 landmænd, der i samarbejde med SEGES satte forskellige forandringer i gang i deres virksomheder – alle med inspiration fra TOP 2. Ud fra dette arbejde har SEGES udviklet fem anbefalinger til at blive blandt de bedste landmænd. Og nu inviteres du og din erfagruppe til SEGES for at lære at bruge de fem anbefalinger i jeres virksomhed.

PROGRAM FOR DAGEN

- Hvad gør TOP 2, og hvad kan du lære af dem?
- Fem anbefalinger til at blive blandt de bedste landmænd
- Adfældsændringer, typiske barrierer og udfordringer i hverdagen
- Hvordan du kan bruge Advisory Board?
- Tre konkrete værktøjer, du kan bruge i din virksomhed

DET PRAKTISKE

Workshopen afholdes hos

SEGES
Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

og kan afholdes én af følgende datoer:
1. okt., 2. okt., 5. okt., 8. okt. og 9. okt.

Programmet tager en halv dag: kl. 08.30-12.00 eller kl. 12.30-16.00. I er velkomne til at holde jeres vanlige erfamøde samme dag på SEGES.

Pris inkl. forplejning er 262,25 kr. pr. person ekskl. moms.

SPØRGSMÅL OG TILMELDING

Rasmus Berg, konsulent, SEGES, 2868 5610, rbla@seges.dk.

Seneste tilmelding er 25. august – ved overbooking gælder princippet om først til mølle.

/ RASMUS BERG, SEGES

Fodringsdag '20

Få den nyeste viden om fodring af kvæg

9. september slår SEGES dørene op til årets Fodringsdag – og du er inviteret. Målet med dagen er at give dig viden på højt fagligt niveau, som du kan gå hjem og bruge med det samme. I år kan du blive særligt klog på non-GM-fodring, hjemmedyrket protein, afgoldningsstrategier samt fodringsmæssige klimatiltag. Ud over fagligt input bliver der rig mulighed for at netværke med kolleger fra branchen. Dagen er målrettet kvægbrugsrådgivere, dyrlæger, undervisere, studerende, foderfirmaer, forskere, mælkeproducenter og andre, der beskæftiger sig med fodring af kvæg.

LÆS MERE OG TILMELD DIG på www.tilmeld.dk/fodringsdag2020

Foto: SEGES